

Vegard Ottervig

E-post: cuneax@gmail.com

Tolkningsuttalelse om vilkår for registrering av partinavn i Partiregisteret

Partilovnemnda viser til e-post fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 23. september 2014 med vedlagte henvendelser fra Vegard Ottervig på e-post datert 2. og 6. september 2014, der det ble etterspurt en vurdering av problemstillinger i tilknytning til innsamling av underskrifter i forbindelse med registrering av nytt parti i Partiregisteret. Det ble spesifikt stilt spørsmål om partiloven § 3 åpner opp for muligheten til "å kombinere en underskriftsinnsamling med for eksempel en konkurranse om å vinne et produkt? Så lenge de som skriver under blir grundig opplyst om både partiet, partiloven og konkurransevilkårene".

Om partilovens bestemmelser på området og bakgrunnen for disse

Reglene om registrering av politiske partier finnes i dag i partiloven kapittel 2. Som ett av flere vilkår følger det av § 3 annet ledd bokstav d at det sammen med søknaden om registrering skal være vedlagt en "erklæring fra minst 5 000 personer med stemmerett ved stortingsvalg, om at de ønsker partinavnet registrert".

Det er videre presisert at de som avgir en slik erklæring, må ha nådd stemmerettsalderen innen utløpet av det kalenderår søknaden framsettes, at navn, fødselsdato og adresse på den som avgir en slik erklæring skal framgå, og at erklæringen skal være "egenhending underskrevet og datert av den som har avgitt den". Videre at ingen erklæring skal være mer enn ett år eldre enn søknaden.

Bestemmelsene om registrering av politiske partier sto fram til vedtakelsen av partiloven 17. juni 2005 nr. 102 i valgloven kapittel 5, jf. lov 28. juni 2002 nr. 57. Bestemmelsene ble uendret overført til partiloven, og bestemmelsens forarbeider er følgelig forarbeidene til valgloven. De viktigste forarbeidene til bestemmelsene om registrering av partier er NOU 2001: 3 Velgere, valgordning, valgte og Ot.prp. nr. 45 (2001-02) Om lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven).

Nemndas syn på saken

Etter ordlyden i partiloven § 3 annet ledd er det tale om en "erklæring", noe som er høytidelig ord. Det er videre satt opp visse formkrav knyttet både til identifisering av den som avgir erklæringen og til at det skal være en "egenhendig" underskrift. Likevel er det neppe grunnlag for

Adresse:
Partilovnemnda
Postboks 14
6801 FØRDE

Kontaktperson:
Tor Henriksen
Tlf. 22 00 37 60
Mob. 992 93 988

E-post:
post@partilovnemnda.no
Internett:
www.partilovnemnda.no

å konkludere med at ordlyden alene er direkte til hinder for at innsamling av slike erklæringer kombineres med deltakelse i en trekning eller liknende.

Ser man nærmere på begrunnelsen for bestemmelsen, er det imidlertid Partilovnemndas bestemte oppfatning at en slik antydning mellom innsamling av erklæringer og deltakelse i en trekning, vil kunne gjøre erklæringene ugyldige. Det vises særlig til NOU 2001: 3 side 260 der det uttales:

Når det gjelder registrering av partier mener utvalget at det er rimelig å kreve garantier for at den organisasjonen som ønsker å bli registrert - med de rettsvirkninger det har i forhold til valg - har en viss tilslutning i velgermassen. Etter utvalgets syn er det mest hensiktsmessig at denne tilslutningen gir seg utslag i en støtte til at partiet blir registrert.

Antall underskrifter bør i hvert fall ikke settes lavere enn 5.000. Etter utvalgets syn kunne dette tallet godt vært høyere, men utvalget har merket seg at 5.000 synes å være en grense Stortinget ikke ønsker å heve. Utvalget vil derfor gå inn for status quo her.

Det sentrale poenget er altså at underskriftene – erklæringene – skal gi uttrykk for at organisasjonen som ønskes registret har en viss tilslutning i velgermassen. For å sikre at det er nettopp en slik støtte som uttrykkes gjennom erklæringen, kan erklæringen ikke ha andre formål i tillegg. Om erklæringen også knyttes til deltakelse i en trekning om en premie, kan man ikke vite om erklæringen av avgitt ut fra den ene eller andre formål. For at erklæringene skal fylle den funksjon de er tiltenkt – nemlig å være en dokumentasjon av tilstrekkelig folkelig støtte til registrering av et parti – må det være erklæringens eneste formål.

###

Denne tolkningsuttalelsen er enstemmig. Saken ble drøftet under nemndas møte 6. oktober, der alle medlemmene var tilstede. Et utkast til uttalelse ble deretter sendt på sirkulasjon og ble akseptert av samtlige medlemmer, ved e-post per 10. oktober 2014.

For Partilovnemnda

Tor Henriksen
Sekretariatsleder

Vedtaket sendes kun på e-post.

Kopi:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, postmottak@kmd.dep.no